

פרוטוקול ועידת מרצ (מלון פלאזה, נצרת) - 13.3.2016

אורי זכי (יו"ר נשיאות הוועידה) –

ראשית, מזל טוב ליו"ר המפלגה, זהבה גלאון, להולדת הנכדה (ארבל). משתתפים בשמחתה על הגדלת המרחב הדמוגרפי של השמאל בישראל...

אומרים עלינו, על מרצ, שאנחנו אוהבי ערבים.

יש לי וידוי אישי: אני אוהב ערבים. אני אוהב את התרבות הערבית. אני אוהב את השפה הערבית – שפת האם של אבי. השפה שבה סבתי, סועאד זכי עליה השלום, דיברה וגם שרה בה השפה שבה

סבתא סועא הופיעה כזמרת מצרייה מפורסמת.

סבתא שלי סועא אמרה לי שאם אני חי במזרח התיכון – אני חייב לדבר ערבית.

אני יודע שרבים מתכחשים לכך, אבל התרבות הערבית, היא התרבות של כמחצית מהיהודים הישראלים.

קראתי ששרת התרבות מתכוונת להשוות את תקציב התזמורת האנדלוסית לזו של הפילהרמונית.

אני מברך על כך מכל הלב. אני זוכר היטב את הסיפורים של סבתא סועאד, הזמרת הגדולה

ממצרים, נאלצה לגור במעברה ולעבוד כמנקה מזל, כדי להסתיר את השם שלה, בבנק החקלאות כאן בארץ, כי לסוג המוזיקה שלה לא הייתה לגיטימציה ובטח לא תמיכה באותם ימים. אבל מהי המוזיקה האנדלוסית אם לא מוזיקה ערבית?

אני אוהב ערבים כי אני אוהב את הארץ הזאת, והערביות והערבים הם חלק בלתי נפרד ממנה,

ותמיד יהיו. אני אוהב ערבים כי אני אוהב את ישראל, וישראל שבה האזרחים הערבים הם

אזרחים סוג ב' היא איננה ישראל שמגשימה את הייעוד שלה כמדינה דמוקרטית.

המאבק לשוויון הוא המאבק על דמותה של ישראל בהתאם לחזון של מקימה!

זאת תקופה קשה לכל ישראל. כל יום שומעים על פיגוע ונפגעים. זו תקופה של פחד, חשדנות.

במקום לפעול להרגעת הרוחות רוה"מ מסית כנגד המיעוטים בחברה. אנחנו עדים להתקפה

מאורגנת של ממשלת הימין נגד המיעוט הערבי. על רקע זה אנחנו לא צריכים להיות מופתעים

מהסקר האחרון, שמחצית מהיהודים במדינה תומכים בגירוש ערבים. נתניהו נבחר בזכות מסע

בחירות גזעני רווי שנאה ועידוד פחד וזה המסר המרכזי של הממשלה שלו. לצערי, דווקא בעת הזו

מי שנבחרו לייצג את הציבור הערבי עושים עוול לציבור שלהם ומביעים תמיכה בנורא

שבמשטרים שהורגים חפים מפשע ללא אבחנה. אלה לא ארגונים שראויים לתמיכה (חיזבאללה)

מצד שני רק הבוחרים יכריעו מי יהיה חבר כנסת. אם ישעו חברי כנסת, יהודים או ערבים ע"י

הרוב המתלהם, זה יהיה סוף הדמוקרטיה. לדעתי זו גם תהיה כנסת שלמרצ לא יהיה מה לחפש

בה.

אל מול גלי ההקצנה מרצ באה עם מסר אחר: המסר שלנו הוא מסר של חיים משותפים, של

סולידריות. זה לא מסר פופולארי – חיוור, חנוני. אבל זה המסר היחיד של תקווה שיכול להציל

אותנו.

באנו היום מכל הארץ למרות שזה לא הדבר הכי פופולארי בתקופה זו. אנחנו נמשיך בשלנו כי זו

הדרך הנכונה. אנחנו צריכים להראות שזו הדרך הנכונה במעשים שלנו. אמנם אנחנו מיעוט, אבל

אם נעבוד בנחישות בלי פחד – ננצח כי רק הדרך שלנו מבטיחה עתיד טוב למדינה הזאת.

הערב ידברו דוברים יהודים וערבים, שדרך החיים שלהם היא שיתוף ושוויון. חברי הוועידה עשו

מאמץ, עזבו מוקדם את העבודה ובאו כאן לבירה הערבית. זה מרגש אותי.

רבים נרשמו לדבר. נעשה העדפה מתקנת לחברות הוועידה כי חברים נרשמו רבים. בניגוד למה

שיריבינו חושבים – אנחנו מוכנים לפעולה.

זהבה גלאון – מרגש לראות את כולם. אני מברכת את אורי נשיא ועידת מרצ על היוזמה לקיים

את הוועידה בנצרת לאות סולידריות עם ציבור אזרחי ישראל הערבים. חברי עיסאווי פריגי, וחברי

סיעת מרצ, עבד אל סלאם חסן וחברי נשיאות הוועידה. אני ממש מתרגשת שאנחנו כאן.

אני אומרת את זה בעיקר על רקע הימים הנוראים האלה, שאנחנו עדים למדיניות מסיתה של ימין

מתלהם ושל ממשלה מתלהמת שרוצה רק להעיף את חברי הכנסת הערבים. אני גאה לומר,

שלמרות הביקורת שיש לנו על חברי הכנסת הערבים, מרצ מתייצבת נגד כל ניסיונות ההדחה של

חברי הכנסת הערבים, עומדת בצורה נחרצת.

אני מודה שקצת נדהמתי מההחלטה של בלי"ד וחד"ש להתגייס נגד ההגדרה של חיזבאללה כארגון

טרור. החלטה זו מעידה על שפל מוסרי וכל ההתפתלויות לא מסברות את אוזנינו. אפילו הליגה

הערבית הגדירה את חיזבאללה כארגון טרור. זה ארגון רצחני שעוסק באופן שיטתי בהפעלת

אלימות חסרת אבחנה. להתייחס אליהם באמפתיה משרת את הימין הישראלי. זה משחק לידי

אלה שמבקשים לייצר כאן טריז בין יהודים וערבים. ובגלל שאנחנו כל כך חרדים למרקם היחסים

העדין בין יהודים לערבים שממש נמצא ע"פ תהום, ההתנהלות הזו של המשותפת משחקת לידי

הימין הקיצוני.

הסקר האחרון שנעשה ע"י המכון האמריקאי מראה שכמחצית הציבור בישראל תומך בטרנספר של אזרחי ישראל הערבים. זה נוגד את כל מה שאנחנו מאמינים בו. אנחנו מפלגה ישראלית שמאמינה בשיתוף יהודים וערבים. העובדה שיש פה קבוצות אתנוצנטריות שחלקן דתיות וחרדיות שתומכות בגירוש אזרחי ישראל הערבים צריכה להדליק לנו נורה אדומה. אני מאשימה בתוצאות הסקר הזה את ממשלת נתניהו, זו האחריות של הממשלה הזו, שלא אכפת לה איך לנהל את החיים המשותפים פה, רק אכפת להם רק להיצמד לכיסאות שלהם ולחוקק חוקים גזעניים ואנטי דמוקרטיים שמטרתם להצר את צעדיהם של אזרחי ישראל הערבים.

דבר נוסף, יש הבדל משמעותי בין מי שמבחינתו הכנסת היא אמצעי פעולה למיגור הגזענות ונגד האפליה העמוקה שמדינת ישראל מפנה נגד האזרחים הערבים, כמו מרצ, לבין מי שמשתמשים בכנסת כבמה להצהרות מתלהמות שהופכות את האזרחי ישראל הערבים לשבויים בידי הימין הקיצוני.

ההוכחה לזה שאין קשר בין הדברים האלה היא משמעותית. אפשר להוקיע אלימות באשר היא אלימות, אפשר לצאת נגד. אפשר לנהל מאבק בלתי מתפשר נגד אפליה ובעד שוויון חברתי ותרבותי מלא לאזרחי ישראל הערבים. אפשר לתמוך במאבק נגד הניסיון של הממשלה לגרש מהכנסת את חברי הכנסת הערבים.

לממשלת נתניהו אין אינטרס לתקן את האפליה הזו, כי הם צריכים אותה. האפליה נגד אזרחי ישראל הערבים משרתת אותם. החל מהאמירה המסיתה של נתניהו ביום הבחירות שהערבים נוהרים לקלפיות. האמירה הזו הסירה סופית את המסכות. נתניהו לא מפחד לעורר פחד ושנאה, הוא לא מתבייש לעשות שימוש בוטה באפליה נגד אזרחי ישראל הערבים כדי לקושש קולות ולהיבחר לקדנציה נוספת. בשנה האחרונה עלו חוקים, כמו חוק הלאום, חוק האזרחות ועוד, שמנציחים אפליה נגד אזרחי ישראל הערבים. תלמידי כיתה ט' בראש"צ קיבלו לתרגם משפטים מערבית: "הערבים רוצים שלום? הערבים רוצים מלחמה". זה המסר שיוצא משרד החינוך ומממשלת ישראל. זה מסר של אלימות שקשור ישירות לכיבוש. נתניהו ממשיך להנציח את הכיבוש. אנו עדים לגל טרור שמכה בנו חצי שנה. גל הטרור הוא מענה לזה שאפשר להחזיק 50 שנה עם תחת כיבוש בלי זכויות ובלי ריבונות ולחשוב שלא יקרה שום דבר. הייאוש של האנשים האלה הופך לשנאה ולאלימות. והתוצאה היא של סכסוך מדמם וזה מייצר שנאה בין יהודים לערבים במדינת ישראל ומאפשר לעליונות והמשיחיות לחלחל לכל שורות החברה בישראל.

בלי סיום הסכסוך חזון החיים המשותפים הוא חסר סיכוי. הדרך לסיום הסכסוך הכיבוש היא לעשות הכל להחליף את שלטון הימין של נתניהו. זה התפקיד שלנו כנציגי מרצ לפעול לשינוי המציאות והדרך לחיים משותפים עוברת דרך צעדים קונקרטיים: א. תיקון אפליה; ב. לפתח תוכנית רחבת היקף להעדרה מתקנת של הפלסטינים בישראל. בכל תחומי החיים: תעשייה, אזורי פיתוח ועוד. לכן פניתי לרוה"מ לבטל את ההתניה של התקציבים למגזר הערבי בהתנהגות הולמת. אין התניה כזו לגבי ההתנהלות ומאחזים בלתי חוקיים.

אם לא יתקנו את האפליה כלפי אזרחי ישראל הערבים ימשיכו להיות פה שתי אוכלוסיות זו לצד זו: אזרחים וכמעט אזרחים.

אני גאה בעובדה שמרצ לא רק מאמינה בשת"פ בין יהודים וערבים, אלא היא נאבקת בכנסת ומחוץ לה לשוויון אזרחים. אני גאה שאנחנו מתכנסים כאן בנצרת, זה נובע מהחזון של מרצ לפעילות משותפת יהודית-ערבית, שקודם כל צריכה להתחיל בסילוק האיש הגזעני, האינטרסנטי והמפוחד שעומד יותר מדי זמן בראש הממשלה. זה צריך להמשיך במאבק לחידוש התהליך המדיני ונגד הכיבוש וצריך להמשיך להגדיר את אופיה של מדינת ישראל, את המאבק שלנו למען חברה לגיטימית, למען מדינה מתוקנת שהאזרחים בה שווים זכויות ואף אחד לא מנסה להשליט את התרבות שלו תוך רמיסת תרבות האחר, חברה שמבינה שאיכות החיים של כל מי שחי בה תלויה לקיומו בשוויון אזרחי וחברתי אמיתי.

עיסוואי פרינג' – אהלן וסהלן לחברים בנצרת. אני רוצה לברך, אבל לפני שאני מברך את הנשיאות בעלת היוזמה, אני רוצה לברך קודם כל את האזרחים, שהולכים להגיד את הדברים באומץ וקיבלו את הזמנתנו.

א. אשת המדיה שמובילה בחברה הערבית ויש לה קול ועמדה – **ראדה זועבי** מנצרת. היא עורכת אתר – אחד המובילים בחברה הערבית – בוקרא. תודה שקיבלת את הזמנתנו.

ב. **פרופ' פייסל עזאיה** – אתה אחד מאתנו. תתמקד במקצוע, תהיה באוניברסיטאות, אבל אתה חייב לחזור לבית שלך. העיניים שלנו נשואות לעשייה שלך ואנחנו שמחים שאתה נמצא אתנו.

ג. **אורי זכי**, יו"ר נשיאות הוועידה, על החשיבה והיצירתיות, שהוועידה נודדת מתל אביב לירושלים ועכשיו לנצרת – יש בה מסר חשוב ויש לה השלכות חיוביות וחשובות. תבורכו על היצירתיות שלכם.

ד. בענין זה אני צריך חייב לציין את ידידי **עבד אל סלאם** (חבר נשיאות הוועידה) – חבר נצרת שנתן כתף ועזר לקיום הוועידה בתחום הלוגיסטי.

ה. שאר חברי נשיאות הוועידה.

ו. **זהבה גלאון** – מזל טוב להולדת הנכדה.

לכל החברים, יהודים וערבים. אני מכיר את כולכם. גדלתי אתכם מאז 1986. זה שאנחנו מקיימים את ועידת מרצ בנצרת יש בה אמירה חדה וברורה. לאור גל ההסתה השנאה והגזענות ששוטף אותנו ללא רחמנות, ולכל מחורחרי החרב למיניהם, מרצ אומרת – אני התקווה. לכן אני בא לנצרת להעביר את המסר שיש אור בקצה המנהרה.

לא פשוט ליהודי להיות חבר כנסת במרצ בימים כאלה ולחבר כנסת ערבי קשה פי חמש. זאת האמת. צר לי מאוד, בצד היהודי האמירה הגזענית הקיצונית: הערבים אותם ערבים והים אותם ים מתרחבת. ומהצד השני הערבי – כולם ערבים ואם נשנה את ההתנהגות שלנו זו נאיביות. מהר מאוד תדעו שכולנו ולא חשוב איך נתנהג, בעיני היהודים כולנו ערבים והם יהודים. אין הבדל בין יהודי לערבי כל אחד בצד שלו.

כמו שהימין מנסה לעשות דה לגיטימציה לאנשי השמאל היהודים באמצעות שלל תארים דוגמת "עוכרי ישראל", "אוהבי ערבים" וכו', ועוד, כך יש בחברה הערבית מי שמנסים לעשות דה לגיטימציה לכל מי שלא מתיישר לפי הקו הקיצוני ביותר. קמה בחברה הערבית "מכללת חלוקת תארים", מכללה שמחלקת תארים לכל מי שחושב אחרת - ערבי טוב, ערבי מחמד, ערבי מתחנף, ערבי ציוני, תבוסתן, לכל אחד תואר. אותו תהליך שעובר על השמאל היהודי, עובר על מי שלא מתיישר לפי הקו של אותם גורמים לאומנים בחברה הערבית, אותו ניסיון לייצר דה לגיטימציה לדעות, דה לגיטימציה למתינות.

מרצ צריכה לתת את התשובה לשני הקולות הללו, לשיח הלאומנות בחברה היהודית והערבית כאחד.

אני אומר לחברי הכנסת מהרשימה המשותפת, מי שמחלקים תארים – אני בז לכם לחלוקת התארים שלכם. זכותי לחשוב אחרת. זכותי להאמין שאני יכול להיות עם מיכל, אילן, זהבה ותמר. אתם הורסים את מערכת היחסים בין יהודים וערבים במדינה. ההיסטוריה תשפוט אתכם. ואני אגיד את דברי בקול מורם ובכל מקום ואף אחד לא יפסיק אותי. זה אני וככה אני חושב.

מרצ צריכים לעמוד מולם, ולהציע לפוליטיקת הייאוש והשנאה, אלטרנטיבה של תקווה. לאחרונה התפרסמו סקרים משני הכיוונים: 50% מהיהודים לא רוצים ערבים. שמחתי שיש 50% שכן רוצים, שחושבים אחרת. יש כאלה שנבנים מהגזענות והשנאה. הם חושבים שזה יעלה את הערך שלהם. אני תולה תקווה ב-50 האחרים. תשובתנו למסיתים שמביאים חוק הסתה, חוק הדחה ולכל מי שנבנה משנאה, אם זו לבנת פורן שמקדמת עסקיה דרך גזענות או כמו נתניהו ראש המסיתים, אנחנו נגיד להם שהגזענות שלהם לא משתלמת. והרוח הגבית שיקבל ביבי מחברו אם ייבחר טראמפ זו תהיה בכיה לדורות. זה הפך להיות חלק מהמיינסטרים שגזענות מוכרת. המותג גזענות הפך להיות מותג ולקבל רווח פוליטי, רווח כלכלי. הפך להיות משתלם. אמנם ליברמן היה חלוץ בזה אבל הוא הפך להיות מיעוט לעומת המסית הראשי, נתניהו שחושב כל היום איך לתקוף את אבו מאזן ואיך להסית נגד האוכלוסייה הערבית כדי להשיג רווח פוליטי.

מרצ היא מפלגה אידיאולוגית – אני רוצה להתבטא נגד הכיבוש ובעד שוויון זכויות מלא גם לערבים. חובתי להגיד את זה. אף אחד לא יגיד לי שאני ערבי ולכן מותר לי להתבטא רק בנישה של הערבים. אני בוועדת הכלכלה אני רוצה להתבטא לא רק בנושאים הערביים. זכותנו להילחם בכיבוש וגם למען שוויון זכויות.

אהלן וסהלן. תבורכו על העשייה. תודה שהקשבתם. הדרך ארוכה ואנחנו חייבים אומץ. אני קורא לרוב הדומם בחברה הערבית – קום תהיה אקטיבי.

אורי זכי – נבקש מהאורחים לדבר עכשיו ואז נעבור להצבעה. יש הצבעה חשובה. אבקש מעבד אל סלאם לפתוח את החלק של האורחים. דברו ממוקד.

עבד אל סלאם (חבר נשיאות הוועידה) – חברי כנסת, נשיאות הוועידה, אורחים נכבדים וחברי הוועידה – ברוכים הבאים.

אני מברך אתכם ומודה לכבודכם על קיום הוועידה בעיר נצרת, צעד ההזדהות וקיום הוועידה בנצרת. זה מוכיח שמפלגת מרצ היא תמיד לצדו של המגזר הערבי במכלול הבעיות שלו. מזה תקופה ארוכה נשמעת קריאה לחרם על קניות ועסקים במגזר הערבי וזה נובע מהסתה בלתי מרוסנת של פוליטיקאים מצד הימין, של השרים. לצערי, הקריאות האלה מוצאות אוזן קשבת בציבור היהודי שברובו מחזיק בדעות ימניות. החרם הזה אם יתפשט יגרום לפיטורי עובדים ולסגירת עסקים וליציאת ערבים ממעגל העבודה למעגל האבטלה. למטבע יש שני צדדים. קריאות החרם יעודדו ערבים רבים להחרים במקביל קניות ברשתות היהודיות. עפ"י הסטטיסטיקות 50% מהקניות של מוצרי היסוד של הציבור הערבי הן ברשתות היהודיות. צעדים כאלה, אם יתמשו ויימשכו יגרמו להחרפת רמת השנאה בין שני העמים ויפגעו במצב הכלכלי. השסע בחברה הישראלית משפיע על התפתחות החברה הישראלית ועל החברה הערבית בפרט.

המצב הסוציו-אקונומי במגזר הערבי קשה במיוחד ולפי דו"ח העוני שהתפרסם לאחרונה 52.6% מהמשפחות העניות הן מהמגזר הערבי. 66% מהילדים הערבים נמצאים מתחת לקו העוני. זו תולדה של מדיניות אטומה, גזענית ומפלה שמונעת את שילוב הערבים בכל תחומי התעסוקה. השיעור הנמוך של השתתפות הערבים בשוק העבודה מגביר את הפערים בין שתי האוכלוסיות. שיעור השתתפות הנשים הערביות בשוק העבודה – 27.6% (65.5% במגזר היהודי). אחת הסיבות העיקריות לשיעור הנמוך הוא בגלל בעיות נגישות תחבורתיות, אפליית מעסיקים בלתי פורמאלית שכן נמוך ואי אכיפת חוקי עבודה. סיבה נוספת – חוסר הרצון של הממשלה להקים אזורי תעשייה במגזר הערבי. הנתונים מראים שרק 4% משטחי אזורי התעשייה במדינה נמצאים במגזר הערבי. העסקים ובתי המלאכה במגזר הערבי נמצאים בשטחים הציבוריים ובאזורים שאינם מוגדרים כאזורים תעשייתיים וגורמים קשיים רבים לתושבים. פיתוח והקמת אזורי תעשייה יכול לתרום להורדת אבטלה. קידום שוויון זכויות וצדק חברתי כלכלי עולה בקנה אחד עם ערכיה של מדינת ישראל והוא כתוב במפורש במגילת העצמאות. אני קורא לכם ולמשפחותיכם לבקר בכפרים הערבים. המגזר הערבי גאה בכך.

ראדה זועבי (מייסדת אתר החדשות בוקרא בשפה הערבית) – חברי כנסת, אורחים נכבדים. ברור בואכם לנצרת. אישית שמחתי להיות שותפה ואורחת לוועידה חשובה זו. מרצ היא מגן לחופש והגנה על הדמוקרטיה ובעד שוויון אזרחי מגדרי אמיתי. מרצ נחשבת כאויב לכיבוש, לגזענות ולאפליה. קולכם חשוב לנו ולהרבה אנשים וחיבים לשמור עליו. אני מצטטת משפט מהראיון האחרון שלנו באתר בוקרא עם יוסי שריד ז"ל: "הכיבוש ואי השוויון שניהם מאיימים על עצם קיומנו כאן ולא רק על איכות קיומנו. אם הם יימשכו – ספק רב אם עתידה של מדינת ישראל יהיה מובטח". זה מה שקורה כשהגזענות וההסתה משתוללים ברחובות. באתר בוקרא, אנחנו משפיעים על סדר היום ועל הגולש של החברה הערבית. אנחנו יוצאים למיזם שבו מדגישים את החשיבות של חיים משותפים "מדברים חיים משותפים למען דמוקרטיה אמיתית, שוויון אמיתי". נפגשנו עם אנשי דת. המיינסטרים של התקשורת הישראלית הופכת להיות יותר קיצונית ויותר גזענית והיא מנתבת את האוכלוסייה היהודית לתוכן מטעה. חשוב לשמור על הקול שלכם ואני מקווה שתגברו בבחירות הבאות.

אילן גילאון – הכי חשוב – הנכדה של זהבה. למה אני מתחיל מזה? כי זו תכלית הכל. כל המעשה הגדול שלנו, יהודים-ערבים, זה רק תפקיד אחד - לגרום לנכדים האלה להיות בעצמם סבים וסבתות.

מעולם לא הייתה מדינת ישראל רחוקה מקווי המתאר עליהם הושתתה כאשר היא הוקמה. לראשונה נודע לי שיש תחבורה ציבורית נאותה במגזר הערבי כאשר רוח"מ הכריז ביום הבחירות שהערבים נוהרים לקלפיות באוטובוסים...

הבעיה היא האנשים המחויטים שבאים במכוניות פאר לירושלים וכל רצונם להפריד ולמשול. כל מה שהם רוצים זה לשרוד. אנחנו חיים בעידן של ליקוי מאורות. זה לא עידן של הנהגות אלא עידן של פרזנטורים. אני רואה את ממשלת ישראל אין אפילו מאה גרם של ממלכתיות. ששרת החוץ מתייחסת למדינת ישראל כאילו הייתה הליכודיאה באילת; ושר החינוך, בנט, מתייחס למשרד החינוך כאילו היה הבר-מצווה הפרטי שלו; ושרת המשפטים היא הזרוע המדינית של נוער הגבעות היא ששולטת בכיפה. אנחנו נמצאים במצוקה גדולה. עדת כלבים שמשתינה מסביב כדי לסמן את השטח שהם שולטים ובסוף מכניסים אצבע לעין.

אנחנו בנצרת. אנחנו בני אדם. אנחנו מאמינים שהמשותף לכולנו כבני אדם, יהודים-ערבים, חדשים-ישנים, חילונים-דתיים שנמצאים כאן רוצים להרבות שמחה משום שהחיים הם הזדמנות חד-פעמית. ככל שהיא תהיה הוגנת יותר המאבקים יפחתו.

העוני הוא תוצאה של חלוקה לא נכונה של העושר. אנחנו אומרים כל השנים שהדרך של הכוח תצליח. החזון הציפוני היה לבנות מדינה שהיא נווה חיים, ליהודים שחזרו אליה ולערבים שחיים כאן. ומה קורה? פה במדינה מתים היום יותר יהודים מאשר בכל מקום אחר בעולם, ואיננו חברת מופת.

אנחנו מרצ שלא מעדכנת את עצמה. אנחנו סרבני עידכון. אנחנו מאמינים בשלוש חלוקות: 1. חלוקת העושר; 2. חלוקת הארץ; 3. חלוקת הדת מהמדינה, כי לדעתנו כל אדם עומד בזכות עצמו והתפיסה שלנו היא תפיסה מעמדית. בשיח הרב תרבותי שמשותפים בו כקרדוס לקעקע את המעמדיות, כאילו יש אותו מעמד לקרית מלאכי שם מפלים אתיופים, ובצפת שם מפלים ערבים, בקרית חיים שם מפלים בעלי מוגבלויות וברמת גן שם מפלים הומואים ולסביות. זה הפרולטריון החדש. אני תמיד אהיה לעולם אותו ילד עם צרכים מיוחדים שהוא בן לאמא שאורזת תפוזים בבית אריזה ולאבא חשמלאי שחוצב תעלות בקיר עם אזמל. זה המעמד שלי ואני יותר קרוב לאנשים האלה, ולא משנה אם הם יהודים, ערבים, אתיופים וכו'. וזה המסר שלנו. הרי להיות שמאל קיצוני – זה לא קיים. אין דבר כזה. זה אוקסימורון. שמאל הוא קבלת האחר. התפקיד שלנו כחברה זה לתת לכל פרט להגיע למחוז חפצו מכובד ועצמאי. צריך לייצר תרבות ייחודית

ישראלית כי אנחנו ישראלים וישראליות. המקום הזה שייך לאלה שחזרו לכאן כי נרדפו ולא לה שהיו כאן.

אני קורא למפלגות הסגרטיביות הערביות. אנחנו לא נשתף פעולה עם אף מפלגה סגרטיבית שחושבת שככל שיותר רע לאוכלוסיה שלה ככה יותר טוב לה מבחינה פוליטית. לא נסכים לזה. נמשיך בדרך שלנו כי אנחנו סרבני עדכון. היום אנחנו סירת מפרץ קטנה שמשייטת לאט בתוך הסערה הזו שמתעדכנת כל הזמן שמתחפשת כל הזמן למשהו אחר. אנחנו נישאר במקום שתמיד היינו. זאת החברה שנרצה אותה ועליה נלחם. אנחנו נפגשים היום עם קבוצות צעירים כדי ליצור תנועת תקווה ל-100 שנים הבאות. הדור הצעיר שלנו כמה לאתגר ולתקווה. הוא יהיה תנועת תיקון. עם הכוח הזה אנחנו הולכים גם כאשר התקופה קשה ולא פשוטה. אין ברירה.

פרופ' פייסל עזאיזה (מ"מ ראש הות"ת) – ערב טוב לכולם, לחברי הכנסת, ברכות לזהבה, שמחות זה דבר טוב. תודה לידידי עיסוואי פריגי על הפרגון. בשבילי מרצ זה בית ובבית הזה טוב לי ואני מרגיש טוב. בעשר השנים האחרונות – ואני בא לשתף אתכם בחוויות אחרות – מענין לחשוב עליהן, בעשר השנים האחרונות, למרות שהייתי בפוליטיקה – הייתי ראש רשות – אני שומע את השיח הפוליטי שמדבר על חרמות, על הפרדה ועל מחוץ לקונצנזוס, מדבר על שאתה לא שייך, מדבר שאתה לא חלק ולעומת זאת, מפתיע אותי, כי בעשר השנים האחרונות אני יותר בשיח המקצועי. לפני חמש שנים, במסגרת תפקידי בות"ת, עבדנו על תוכנית הנגשת ההשכלה גבוהה לאוכלוסייה הערבית ובתוכנית הזו נצבעו 300 מיליון ₪ על מנת לקדם את שילוב האוכלוסייה הערבית באקדמיה: גם לתואר ראשון, גם לתואר שני, גם לתואר שלישי וגם לפוסט דוקטורט וגם שילוב אנשי סגל ערבים בקמפוסים. פרויקט שני – אני גם יו"ר וועדת ההיגוי, זה לא להסתכל על האקדמיה כמגדל שן אלא להסתכל על איך אנחנו רוצים לערב את האקדמיה בחברה הישראלית – פרויקט מעורבות אקדמיה בקהילה. אני משתתף בהרבה ישיבות משותפות יהודים וערבים, סטודנטים יהודים-ערבים, תלמידים יהודים וערבים, חוקרים יהודים וערבים ואתה רואה שם שיח אחר. אני מופתע לטובה. גם אנשי המקצוע היהודים מבינים שהאוכלוסייה הערבית היא מנוע צמיחה של החברה הישראלית, אחד ממנועי הצמיחה החשובים היום. לא שמעתי את זה לפני 10 שנים והם מוכנים לנושא של שוויון המקצועי.

היום, כשאני מבקר בטכניון אני רואה סדנה לעירוב תושבים ושיתופים בתכנון המקומי ואתה רואה יהודים וערבים שעובדים יחד מתכננים שכונה. ואתה יוצא החוצה מהשיח המקצועי ואתה רואה עולם של חרמות: לא לשתף, לא לגיימינג. אני מקווה שוועדת המעקב תשים פרמטרים בתוכנית החומש שלה, כמו שאנחנו שמנו פרמטרים שאנחנו רוצים לראות גדילה של % הערבים באקדמיה. מ-9% - היום יש 14%. ואכן השגנו את היעדים האלה. אנחנו יושבים על תוכנית החומש ואנחנו באים לאוצר ואומרים שאנחנו רוצים שאחוז הסטודנטים יעלה מ-14% ל-17%. שזו תהיה אליטה שתוביל את האוכלוסייה הערבית גם בנושאים אחרים. בתוך אותם מעגלים מקצועיים, ואני חורש את הארץ בכל האקדמיות, ובמעגלים של השיח המקצועי יש לגיימינג לשוויון ולעשייה משותפת. אני כבר עשר שנים לא בפוליטיקה ואני שובר את הראש איך אפשר לתרגם את ההסכמות וההצלחות האלה לשיח הפוליטי? מה האסטרטגיה שצריך לחשוב עליה בצורה אופטימלית ביותר? איך אפשר לתרגם את אותו שיח חיובי, את אותם שיתופי פעולה גם בקליניקות המשפטיות וגם בפרויקט העוני בחיפה, ואתה רואה שאנשי סגל יהודים וערבים עובדים יחד. ואתה בא לשיח הפוליטי ואתה שומע חוסר לגיימינג, אתה שומע ששני הצדדים מחולקים. אני שובר את הראש בתור אחד שעשה פסק זמן ארוך מהחיים הפוליטיים, כי בחיים המקצועיים אתה לא פוגש את הרוע של השיח הפוליטי, אני שואל מה צריך לעשות כדי ליצור שיח שיתרגם את אותן ההצלחות, את אותה לגיימינג שאני שומע אפילו מפקידי האוצר שמבינים שלטובת מדינת ישראל יש לחתור לשוויון, יש לחתור לפיתוח כלכלי, יש לחתור לפיתוח אזורי תעשייה. אבל כשאתה בא לשיח הפוליטי – זה לא רחוק שנחזור לשנות ה-60 כשאבא שלי לא יכול היה לצאת מדבוריה והיה צריך אישור לעבוד בתל אביב. אף אחד לא מבטיח לי שזה לא יקרה, כי השיח הפוליטי – השיח הוא או אנחנו או אתם ולא הביחד ולא השיתוף ולא יש מקום לכולם. הכלכלה תתפתח יותר טוב, ההשכלה תהיה יותר טובה והתעשייה תהיה יותר טובה והחינוך יהיה יותר טוב. במדינת ישראל אנשי המקצוע נמצאים על פרשת דרכים על עתיד מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. זו הבעיה של היהודים ולא של הערבים. ברגע שישראל תאבד את הדמוקרטיה היא תאבד את הלגיטימיות הבינלאומית. אני שומע את הקולות. אני חושב שהגיע הזמן לחשיבה אסטרטגית רצינית, איך אנחנו בבחירות הבאות כן נעשה את המהפך כי זה אפשרי, כן נחזור לשפיות – כי זה אפשרי, כן נחזור לשיתוף פעולה – כי זה אפשרי, כן נחזור לעשייה משותפת של יהודים וערבים ומרצ תחזור לתוך הקונצנזוס של הממשלה.

אני מאחל לכם הצלחה בהמשך הדיון ולכולנו חברה יותר צודקת ושוויונית ומכילה את האחר כשווה כי גם בחוגי השמאל כשמדברים על שוויון זה עד גבול מסוים. אני רוצה להיות שווה בכל. אני רוצה שתסמכו עלי שמדינת ישראל יקרה לי ולא רק שותף עד גבול מסוים. את כל התפקידים שעשיתי עשיתי בצורה ממלכתית עד הסוף והוכחתי שזה אפשרי. תודה לכם על ההזמנה ואני

מאחל לכם שתעשו יותר ועידות ביישובים הערביים ותצליחו בדרך השמאל הישראלי היותר טוב לכולנו.

ניב שגיא (מנכ"ל גבעת חביבה) – אני מודה לאורי אישית ולנשיאות הוועידה. בימים אלה של הסתה ופחד הדדי והגעה שלנו לנצרת זה המסר שאנחנו במרצ לא אומרים אחרת ועושים אחרת. ב-שלוש וחצי השנים האחרונות אני מנהל את גבעת חביבה, אני קם מוקדם בבוקר והולך לישון מאוחר בלילה ויום יום, שבוע שבוע, כל השנה אני מתעסק בבניית חברה משותפת וחיים משותפים. אני עושה את זה בתחושה של דחיפות אדירה, אני עושה את זה בתחושה שבלי העבודה שאני בונה את החברה המשותפת אין לילדים שלי בית לחיות בו. ישראל הולכת ונעלמת. אם לא נבנה בית משותף אנחנו לא נתקיים. אנחנו לא מדברים על דו קיום ולא על קיום משותף. זה לא אני ואתה נחיה כאן ביחד. אני רוצה לצטט את ברני סנדר שאמר: זה לא אני, זה אנחנו. אנחנו ביחד בשותפות שוויונית זה העתיד היחידי של המדינה הזו ואת זה מרצ צריכה לשרת. שמאל ומרצ זה לא מספיק. שותפות שוויונית זה מרצ. ישראל זקוקה לחזון חדש שיבטיח את קיומו של הבית הלאומי של העם היהודי, אך ורק כפוף להיותנו מדינה דמוקרטית שוויונית לכל אזרחי מדינת ישראל. את החזון הזה אין מי שמוביל פוליטית כיום, לא מספיק בחברה היהודית ולא בכלל בחברה הערבית. זה הייעוד החדש של מרצ בבסיס ההתחדשות שלנו. בישראל של 2016 יש לדרך שלנו יותר שותפים פה למטה בעיר נצרת מאשר שם למעלה בנצרת עילית. לכן אי אפשר יותר לטפוף את השותפות המלאה של האזרחים הערבים-פלסטינים במפלגה שלנו. לרוב האזרחים הערבים-פלסטינים בישראל אין אמון במנהיגות הפוליטית הערבית (60%), הם מרגישים שהמנהיגות הפוליטית הערבית לא מקדמת את הפתרונות ואת הצרכים שלהם ולא מקדמת את השוויון האזרחי. רובם רוצים להצביע למפלגה שתהיה חלק מהקואליציה. ולמרות התמיכה הרחבה ברשימה המשותפת, ברור לגמרי, והם אמרו את זה "בפיגוע" שהם עשו כנגד החיים המשותפים היהודים-ערבים עם התמיכה בחיזבאללה. לרוב החברים הערבים אין מענה לכיסופים הפוליטיים שלהם ברשימה המשותפת. המענה שלהם צריך להיות שותפות אתנו, עם מרצ. בשביל זה גם אנחנו צריכים להשתנות. אנחנו, מרצ, נתפסים בחברה הערבית כמפלגה ציונית שמתקשטת עם חבר כנסת אחד ערבי. חבר כנסת נפלא אבל חבר כנסת ערבי אחד. הרשימה נתפסת כרשימה יהודית ציונית. כדי שזה ישתנה השותפות השוויונית צריכה לבוא לביטוי במי אנחנו. אנחנו לא מפלגה משותפת שוויונית. את זה צריך לשנות. הספינה של מרצ חבוטה וחבולה, היא שטה בים מלא כרישים לעבר השרטון ואנחנו חייבים לשנות אכימות ולא רק לעסוק בסדר הפנימי בסיפון. צריך לבנות את המפלגה המשותפת. הגיעה שעת השינוי לפני שיהיה מאוחר מדי. בואו נביא בשורה חדשה לישראל.

אורי זכי – נעשה אתנחתא קצרה. מוסי יסביר במה מדובר לגבי ההצבעה: כדי שהוועידה תוכל להמשיך.

מוסי רז – ראשית, תודה לאורי ולנשיאות על קיום הוועידה פה בנצרת, אני רוצה לשלב בדברי בין החשוב לדחוף. פעם ראשונה בתולדות מרצ. מרצ קיבלה בבחירות האחרונות כמעט 4% בציבור היהודי וכמעט 3% בציבור הערבי. זו המפלגה הכי מאוזנת בישראל. יש הרבה מה לשר. זו המפלגה היהודית-ערבית היחידה ואין בילתה. הנוכחות שלנו כאן היום היא כדי לעמוד לימין הציבור הערבי במאבקו הצודק לשוויון במאבקו הצודק לשילוב ולסיום הכיבוש. אנחנו עושים את זה לא בשבילם אלא בשביל כולנו.

בסוף השבוע התכנסה הליגה הערבית ואישרה שוב את תמיכתה ביוזמת השלום תמורת סיום הכיבוש, אישרה את תמיכתה ביוזמת השלום של צרפת וגם אישרה את העובדה שיש פה ארגון טרור באזור שאסור להתכחש לו. כל הכבוד לליגה הערבית על כל ההחלטות שלה שהן נכונות. המצוד וההסתה הפרועה של הממשלה והימין נגד הציבור הערבי הגיעה לשיא בסקר של ערוץ 2. הסקר הזה נועד להסית נגד הציבור הערבי. עובדה שהרשימה המשותפת שומרת על כוחה בעוד שיש רשימות יהודיות שמאבדות יותר מ-40% מכוחן. הענישה נגד חברי המשותפת היא בלתי נסבלת. גם איילת שקד נפגשה גם עם הורי רוצחים ועליה מוטלת אחריות גדולה יותר.

אני רוצה לעבור לנושא ההצבעה, הנושא הדחוף:

אם לא נצביע, הוועידה הזו אמורה להתפזר ביום חמישי הקרוב. התקנון והחוקה של מרצ אומרים ששנה אחרי הבחירות לכנסת (ביום ה' הקרוב) צריכה להיבחר ועידה חדשה. אלא, שחלו שני דברים: ראשית, הוועידה הנוכחית נבחרה רק בסוף בדצמבר 2014, לפני פחות משנה ורבע בעוד שהכוונה שהוועידה תכהן 3-4 שנים. והדבר השני הוא שביוני יום שישי תתכנס ועידה חוקתית שבה נעשה שינויים חוקתיים ותקנוניים ומוצע בהם להסדיר גם את הענין הזה. לכן ועדת חוקה מבקשת לאשר את הנוסח הבא:

14.1 "הוועידה מתבקשת לאשר הוראות שעה – לפיה על אף האמור בהוראות סעיף 8 לחוקה וסעיף 14.1 לתקנון המפלגה, הבחירות לוועידה תתקיימנה במועד כפי שייקבע ע"י הוועידה החוקתית, אשר תתכנס לא יאוחר מיוני 2016".
כלומר ביולי 2016 תתכנס הוועידה החוקתית ותקבע מתי יהיו בחירות חדשות לוועידה. הנוסח הזה עבר בוועדת החוקה פה אחד ואני מציע לקבל את הנוסח הזה פה אחד.

אורי זכי – אני רוצה לעשות הצבעת מבחן. אמציה – אתה רוצה לדבר נגד? בוא.

אמציה רייס – הדבר החשוב ביותר הוא שמירת החוקה והדמוקרטיה של מרצ. אנחנו בעת קשה מאוד. אבל גם בעת כזו, אם ניקח דוגמה מהעבר הרחוק מאוד שלנו, פרשת פיקודי, משה לא מצליח למסור דו"ח איפה הלכו כל הכספים. למה? כי הוא שכח איפה הלכו 1500 שקל זהב ורק כשהוא נזכר בזה הוא אמר איפה ומה עשה עם הכספים.
חברים יקרים, בעת הקשה הזו צריכים את המחנה שלנו לעורר וזה לא רק חברי הכנסת וחברי ההנהלה וחברי הנשיאות. כדי לכנס את המחנה הזה צריך לקרוא לו להשתתף בחיים הדמוקרטיים ולא לוותר על המהלכים האלה ולא לדחות אותם לאי פעם. ולכן לבריאותה של המפלגה, וכדי שצבא החברים שלנו ירגיש את עצמו שותף ומחויב ועושה – צריך לקיים את התקנון והחוקה ולהתארגן להצבעה כמה שאפשר יותר מהר. תוך חודשיים או חודשיים וחצי. אבל את המחנה הזה לא נעורר אם לא נשתף אותו.

אורי זכי – אנחנו מדברים על הארכה לזמן בלתי מוגבל. אנחנו מדברים על הארכה ל-4 חודשים. אם תתקבל דעתו של אמציה – נקיים בחירות לוועידה. למען האמת מעולם מרצ לא קיימה בחירות לוועידה כל כך קרוב לבחירות. החוקה היא גם כן תהיה נתונה לשינויים. הוועידה החוקתית תהיה שקופה.

הצבעה:

מי בעד הצעת ו. חוקה – הרוב הגדול.

מי נגד – 2

ההצעה התקבלה ברוב גדול.

נחזור לדיון.

אליאס מטאנאס – שוקרן. תודה על היוזמה. אני פה מ-1982 אני פה לא בגלל שמרצ אוהבת ערבים, אני פה בגלל שאני אזרח מדינת ישראל ואני מאמין שדרכה של מרצ היא הכי טובה לאזרחי ישראל.

למי שלא יודע, הייתי סגן ראש העיר חיפה מטעם מרצ וכל פעם שראש העיר היה קם ואומר שאנחנו חיים בדרום ערבים ויהודים, הייתי קם ומתקן ואומר שאנחנו חיים באחוה יהודים וערבים. זה הבדל גדול. אני פה במרצ כי מרצ עם המדוכאים, עם חסרי הישע, עם הסובלים, עם חסרי השוויון, עם הפגועים: אתיופים, אנשי הדרום, פועלים – מרצ אתם. חלק גדול מהפגועים מהממשלה הימנית הם ערבים – ומרצ אתם.

אני ממש מופתע שרק 50% מבקשים טרנספר לאזרחי ישראל הערבים. בעשור האחרון שולטת בישראל ממשלה ימנית שרואה בערבים אוטסיידרים ואזרחים על תנאי ומזינה את הציבור יום יום ולכן אני מתפלל על התוצאות. ממשלת ישראל הימנית בראשותו של נתניהו, בראשות הימין והמנגינה שלהם ומצד שני אנשי בל"ד וחברי הכנסת הלאומניים הקיצוניים הערבים מזינים אלה את אלה. אלה רוקדים במגרש שלהם הימני ואלה רוקדים במגרש הימני הערבי שלהם. הם דורסים את האזרחות הישראלית.

אני פונה לראש הממשלה ולראש הרשימה המשותפת, ראו בי כמאמין באזרחותו ישראלית סיכוי ולא סיכון. בהיותי ערבי אזרחי ישראל המתפקד למרצ אני הסיכוי של הציבור הישראלי. ברגע שאתם הימנים מצד הציונות ואתם הלאומנים הערבים תתחילו לאהוב את עצמכם מאשר לשנוא את עצמכם ואתם הלאומנים הערבים תתחילו לאהוב את עצמכם יותר מאשר לשנוא את היהודים תתחיל התקווה. זה שאתם לא יוצאים נגד המנהיגות שלכם, כמו היהודים שיוצאים נגד המנהיגות שלהם, אתם לא יוצאים נגד הפשיזם, אתם הרוב הדומם, אם אתם לא יוצאים נגד המנהיגות שלכם - אתם אשמים. וכשיבוא יום הבחירות – תצביעו למפלגה הנכונה.

גבי לסקי (יו"ר הנהלת מרצ) – תודה לאורי זכי ולחברי הנשיאות על האמירה החזקה שמרצ מגיעה לנצרת כי אנחנו מאמינים בשותפות ופועלים לשותפות. לאור הקרבה ליום האשה הבינלאומי, אני רוצה למקד את דברי בנשים הפלסטיניות אזרחיות מדינת ישראל שקולן לא נשמע. שמענו מהדוברים האחרים על הגזענות בחברה הישראלית. ההסתה מגיעה מראש הפירמידה מחלחלת כלפי מטה ונותנת לגיטימציה לכל האמירות המסיתות. יש אי שוויון ואפליה בכל התחומים: התרבותי, הכלכלי, התעסוקתי, הפוליטי, הקצאת תקציבים. ואם מצבם של האזרחים הערבים בישראל מחפיר, אז מצבן של הנשים הערביות אזרחיות ישראל קשה יותר.

אני רוצה לתת כמה נתונים מסקר נוסף שנעשה לרגל יום האשה הבינ"ל ע"י מכון המחקר של הכנסת והוזמן ע"י חברת הכנסת שעומדת בראש הוועדה לקידום מעמד האשה, ח"כ עאידה תומא סלימאן. הסקר מדבר על ביטחון אנושי שיש בו מספר פרמטרים: ביטחון כלכלי, תעסוקתי, בריאותי, סביבתי, פוליטי, קהילתי, ביטחון במרחב הציבורי וביטחון אישי – ברוב הפרמטרים מצבן של הנשים הפלסטיניות אזרחיות ישראל הוא הגרוע ביותר. הן מרגישות חוסר ביטחון כמעט בכל הפרמטרים:

ביטחון כלכלי: 77% מהנשים חוששות מירידה ברמת החיים לעומת 63% מהגברים ומתוכם 88% מהנשים הערביות חוששות מירידה ברמת החיים. 94% מהנשים הערביות חוששות מצמצום הוצאות שוטפות כבר השנה. 27% מהנשים ו-20% מהגברים דיווחו על חששם כבר השנה לאבד את ביתם עקב הרעה בתנאים הכלכליים. מתוכם 76% נשים ערביות ו-60% מהנשים (כללית). **אפליה על רקע השתייכותי** – 25% חשש. בקרב נשים ערביות 73% כאשר 52% מהגברים הערבים. כלומר, גם בתוך החברה הישראלית הפערים הם עצומים בחשש של חוסר השוויון. **חשש מהתנהגות פוגענית מצד מוסדות המדינה** – 74% מהנשים הערביות חוששות מפגיעה ממסדית.

חופש ביטוי - רק 57% מהנשים הערביות מרגישות שיש להן חופש ביטוי.

חשש מהריסת הבית ע"י רשויות המדינה - 54% מהנשים הערביות חוששות מהריסת הבית שלהן ע"י רשויות המדינה

תחשבו איפה נשים פלסטיניות אזרחיות מדינת ישראל חיות מבחינת הביטחון שיש להן בכל צעד ושעל במדינת ישראל 2016.

חשוב שהדברים האלה נאמרים בוועידת מרצ בנצרת. אני מאמינה שכחלק מתפיסת העולם שלנו של שוויון, העדר אפליה, של שותפות אמיתית וקידום שוויון מגדרי המקום להילחם בתופעות האלה זה במרצ. כולנו, גברים ונשים, צריכים לייצר חברה אזרחית ישראלית שמקדמת את הזכויות של כולנו שכולנו נרגיש בטוחים ושווי זכויות. במרצ זו התקווה שאנחנו יכולים לעשות את זה. אנחנו יכולים לעשות את זה במסגרת פוליטית. אנחנו במרצ נקדם את השוויון של אזרחים ואזרחיות בישראל.

אורי זכי – יש לנו אורחים. שותפים למאבק עובדים שהוא גם מאבק יהודי-ערבי. אסי יסביר. יש כאן גם מאבק עובדים וגם מאבקים משותפים יהודים-ערבים.

אסי גרברז – אני מברך את הוועידה שעלתה צפונה. הנושא הוא שת"פ יהודי-ערבי. חשבתי שנכון להביא לפה את אחד משת"פ יהודי ערבי אמיץ מצפון הארץ. מאז יולי 2015 אני מלווה מטעם ארגון כוח לעובדים את התארגנות עובדי סופרבוס בצפון. כל הסיפור הזה הוא שת"פ יהודי-ערבי-נוצרי-צ'רקסי-מוסלמי-דרוזי ומה לא. אתן את הבמה לגיבורים האמיתיים: אלא שובש.

אלא שובש כפר קמא (צ'רקסים) (נציג ועד סופרבוס) – אני התחלתי במאבק בסופרבוס כמעט לבד ואח"כ צירפתי את מעמון. אני צ'רקסי ויש עוד שני ערבים. ההנהלה התחילה להגיד: מה, ועד של ערבים? אז התעקשתי והתארגנו 8 נציגים, 4 יהודים ויש גם דרוזים, בדואים, נוצרים. ב-22/10 נפגשנו הנציגות עם כוח לעובדים ומאז קיצצו הכל. פתאום קיצצו את השעות. עובדים רק 5.5 שעות. הביאו נהגים מהצפון וכל נהג עובד רק 6-7 שעות עם משכורת נמוכה.

מעמון (נציג של ועד סופרבוס) – אנחנו הולכים דרך קשה בסופרבוס. ההנהלה מנסה להפריד בין כל הנהגים. יש לנו ערבים, יהודים, נוצרים. הם מנסים להפריד בינינו בכל דרך כדי שלא יתקיים פער בתוך החברה. אנחנו כולנו עובדים יחד יד ביד ולא נותנים שיפרידו בינינו. אנחנו רוצים הסכם קיבוצי כמו בכל החברות.

אסי גרברז – חוץ מזה יש עוד חברי מפלגה שמעורבים בסיפור הזה. מצפים מאתנו שנקדם את נושא העובדים האלה – הם מייצגים 800 משפחות שמתקשות לגמור את החודש. צריך לשלוח מכתבים להנהלה. צריך להפוך את זה למסורת להקדיש 10 דקות להתארגנויות עובדים.

אורי זכי – גם מאבק מוצלח וגם עומדים בזמנים.

בר גיסין (חברת הנהלת מרצ) – אני מצטרפת לתודות. בחודשים האחרונים דנו בהנהלת מרצ בדרך של המפלגה, בדרך שלה ובמשרות של המפלגה. וגם על התקציב. בגלל המצב הכלכלי חשוב שנקיים במפלגה דיון לגבי הדרך איך אנחנו בונים את עצמנו, איך נצליח למקסם את ההון האנושי הקיים במפלגה. אני רוצה לשתף אתכם בחוויה אישית – יצא לי לבקר בהרבה תנועות נוער במכינות קדם צבאיות. דיברתי אתם על הקואליציה לדמוקרטיה בחינוך, שאני מרכזת אותה. הקמנו את הקואליציה הזו כמחאה וכמאבק מול המגמה האנטי-דמוקרטית במשרד החינוך (ספר האזרחות, ועדת המקצוע, אי השילוב של אוכלוסיות מסוימות), קראנו

לאנשים להצטרף אלינו. סיפרתי להם על קבוצה של שבעה אנשים שהצליחה תוך חודש לגרום ל-600 אנשי אקדמיה, מאות סטודנטים, עשרות ארגוני אנשי דת ומאות אזרחים להצטרף למאבק הצודק שחצה מגזרים. פעלנו עם תקציב אפסי. נפגשנו עם שר החינוך. משרד החינוך חזר בו מכמה דברים והעיקר שיצרנו שיח תרבותי ער וחזק ורחב על הנושא הזה. נושא ספר האזרחות. במפגשים האלה פגשתי צעירים אכפתיים, אחראיים עם המון מוטיבציה שמחפשים בית פוליטי להיות חלק ממנו. בעקבות זאת תהיתי איך אנחנו נייצר את אותה שותפות דרך מרצ, איך נגיע לאותם קהלים שאנחנו עדיין לא מצליחים להגיע אליהם. זה מה שחייב לקרות במרצ. אנחנו לא מצליחים ליצור שת"פ נרחבים. אנחנו חייבים להיות שותפים לכל מאבק. אם לא נצליח לעשות את זה - מרצ לא תתקיים. האנשים בסניפים רואים כר לעשייה וצריך למקסם את התחושה הזו. צריך להשקיע בהם את המעט שיש לנו כדי להעצים אותם. זאת הזדמנות ליצור שדרה חזקה של שמאל ישראלי.

אמירם גולדן – ערב טוב. אני מצטרף להרבה קולות שנשמעו כאן על הבמה. ברצוני לברך על היוזמה לקיים את הועידה בנצרת. יוזמה זו יכולה להיות חד פעמית או מהלך שיונהג מעתה והלאה, עם הפנים לפריפריה. אני מציע גם להביא בכל ועידה את דבר אנשי הפריפריה אשר יעלו את הנושאים והמצוקות, התקוות והיוזמות כפי שהם/ רואים אותן בהווה ובעתיד.

חמש עשרה וחצי שנים אני גר כאן בלב הגליל והתחושה המלווה אותי ומתחזקת לאורך השנים כי אנחנו גרים בארץ אחרת. חיי השכנות והמגע הבלתי אמצעי בין יהודים וערבים הנם מעשה של יום יום. לא, אין זהו תיאור ורוד של מציאות, אין בכך אידיאליזציה של המצב אלא תיאור מציאות שנדמה אינה קיימת ברוב שאר חלקי הארץ. מירושלים, המרכז ואף מהנגב נשמעים לא פעם קולות של חיכוך ואלימות, ניכור ופחד שבמחוזותינו מורגשים הרבה פחות. לא בכדי קמה בגליל קואליציה של יהודים וערבים הפועלים למיגור הגזענות, פעילות נשים מארגונים והתארגנויות שונות מתקיימת גם בישובים יהודיים וגם בישובים ערביים, עמותות משותפות מתפתחות ומקיימות אירועים משותפים, בית ספר משותף, תעשיית הייטק שמתעוררת כאן בנצרת שמובילה הם יהודים וערבים במשותף ומושכת אחריה חברות ענק וגם תיירות משותפת אשר יוצאת בימים אלו לדרך בה משתפים פעולה תיירנים יהודים וערבים. בכל מפגש משותף בו אני משתתף בולטת השאיפה לחיים נורמליים ושיתוף פעולה, תיירים יזמים ומבקרים מתקבלים פה במאור פנים, כאילו האווירה הקודרת בה אנחנו חיים נעצרה בקו רוחב 32 מעלות ו-48 דקות, שהוא קו הרוחב מחיפה וצפונה.

עם זאת בל נטעה, פערים בין יהודים וערבים קיימים גם קיימים, המצב הסוציו-אקונומי של מרבית היהודים הנו ארבע חמש דרגות מעל מצבם של הערבים. מרבית המועסקים מתושבי הגליל (יהודים וערבים) נאלצים לנסוע יותר משעה למקומות עבודתם והכבישים שלנו צרים מלהכיל את התנועה בשעות היציאה והחזרה. פיתוח התעסוקה המקומית מתנהל בעצלתיים ומפגר אחרי הצרכים בעשרות שנים. גם סוגית הדיוור, במיוחד בחברה הערבית הנה אקוטית ובעטייה מתפתחת הגירה מהישובים הערבים ל"יהודיים" כתופעה בלתי מתוכננת ובלתי נשלטת ולכן גם ללא כל הכנה מוקדמת של האוכלוסייה וכך נוצרים על רקע זה מתחים וחיכוכים שהבולטת מבניהם היא נצרת עילית.

אנחנו לא מחכים לממשלה, אנחנו יוצרים מציאות שהממשלה לא יזמה אך היא מאמצת בראותה מדדי הצלחה. מנהיגות מקומית גם היא מצטרפת ונרתמת, זו הדרך בה אנו רואים את התקווה לעתיד. החזון של אזרחות משותפת ומכילה הוא המנוע שדוחף אותנו קדימה.

ברצוני לקרוא מעל במה זו למרצ ולמנהיגיה לאמץ את מודל השותפות המלאה לפיו אנו פועלים בגליל ולפתוח דיון מעמיק על עתידנו המשותף, ליצור שפה חדשה, להפוך את מרצ למפלגה שוויונית, לשחרר את כל החסמים התקנוניים להתרכז במשותף ולהכיל את המבדיל, לשנות את מצע מרצ וחזונה ולהתאימם למציאות שבה יוכלו אזרח ואזרחית ערבים להרגיש בבית. להיאבק בגזענות ובהדרה, באפליה ושנאה והפחד בעשייה בשטח, ביוזמות אזרחיות בה ישתתף כל אחד ואחת מאתנו ובכך להביא את הבשורה.

החלום שלי הוא שבאולם זה וגם באולם בתל אביב ישבו כתף אל כתף ערבי מהגליל עם יהודי מתל אביב וירגישו שהם בבית משותף בו הצדק והשוויון הוא לכל. לו יהי, תודה רבה

אורי זכי – אני ממליץ לכל מי שמגיע לגליל להגיע לבוסתן משותף שאמירם גולדן הקים למען שותפות יהודית-ערבית. איש שלום אמיתי.

ניצה בטשה (עברון) – בעברי הייתי מזכירה במחלקה ליחסים בינלאומים של מפ"ם, מחלקה שעבדה בשיתוף פעולה הדוק עם הדסק הערבי בראשותו של לטיף דורי הבלתי נלאה שהביא את הפעילות הפוליטית של מפ"ם במגזר הערבי לשיא פריחתה! היום אני מנהלת את בית חייקה גרוסמן. אני מניחה שכולכם מכירים אותה - פרטיזנית לשעבר, מזכירה מדינית של מפ"ם וחברת כנסת הרבה שנים.

אני מקדישה את הדברים שלי לסינה שכנתי ממזרעה ולהודא וסוהיילה מכפר ראמה ולכל הנשים הערביות שהגיעו לוועידה.

פונה אני כעת לחברי היהודים בקהל בשאלה. לא כשאלה שבאה להכשיל אלא דווקא ללמד אותנו משהו על עצמנו. מי מכם שמע אי פעם את השם איה חראלדין? מי מכם שמע אי פעם את השם נידא חורי? מי מכם שמע פעם את השם היאם קבלאן או את השם אספהאן בהלול? כולנו כאן נופלים בבור של התקשורת הישראלית שבאובססיביות עוסקת כל העת בחנין זועבי, שאולי גם היא דואגת לייצר כל העת כותרות ולא מראה את שלל הנשים הרופאות, המהנדסות, עורכות הדין והשופטות, המחנכות, המנהלות של המגזר הערבי, שחותרות ללא לאות לשינוי פני החברה הערבית, נושאות את דגל השינוי, כמו איה חראלדין מנהלת מחלקת תרבות לדרוזים וצ'רקסים במשרד החינוך; כמו נידא חורי, פרופסורית לספרות השוואתית ערבית-עברית באוניברסיטת באר שבע; כמו היאם קבלאן משוררת מדליית אל כרמל; כמו אספהאן בהלול, פעילה חברתית בעכו. בסופו של דבר, דווקא את החוזק הזה של אותן נשים שתורמות לחברה הישראלית, התקשורת מאפילה עליהן. אדם יקר בשם נימר נימר מחורפיש, מורה, מחנך משורר ופובליציסט, סיבר את אוזני שאפילו עיתון "הארץ" המתיימר להיות שמאלני, מסרב לפרסם דברים של אדם מתון כמוהו ועושה האפלה על הנשים הללו.

בפגישה שהתקיימה בבית חייקה עם משלחת מגבעת חביבה למדתי שיעור מאלף מריאד כבהא מנהל המכון היהודי ערבי לשלום בגבעת חביבה, על הפעילויות הנפלאות של הגבעה, שאנחנו בבית חייקה מבקשים ללמוד מהן, לאמצן ולהפעילן מתוכנו כאן בגליל המערבי. כאן בגליל אחוז גבוה, משמעותי ונכבד של תושבים הם תושבים מוסלמים, נוצרים, דרוזים וצ'רקסים.

חלק נכבד של הקורסים שמציע המכון היהודי-ערבי בגליל מיועד לנשים משני המגזרים ובו גם קורס המכין להשתלבות במערכת הפוליטית.

לקראת יום האשה הבינלאומי בדקתי את הרכב הוועידה ומצאתי שיש קרוב ל-60% גברים יהודים צירים בוועידת מרצ וקצת יותר מ-40% נשים יהודיות בעוד שמהמגזר הערבי יש קרוב ל-80% גברים ורק קרוב ל-20% נשים.

לסיום דברי ובהתייחס לנתונים אלה אני פונה מכאן לפעילי המגזר הערבי ולהנהגת מרצ בראש ובראשונה, אנא הגבירו את המודעת שלכם, אנא הגבירו את מאמצים בכל דרך אפשרית כדי להגיע לציבור הרחב הזה של אותן נשים נפלאות שעושות חיל בכל תחומי החיים במרחב חיינו המשותף וכה ראויות לקחת חלק אמיתי ומשמעותי בדברים המהותיים שהם על סדר יומה של מדינת ישראל כי הן הן, יותר מכל מניפות את דגל השינוי והן בנות הברית האמיתיות שלנו המהוות את הגשר האמיתי והאפשרי הנבנה בתוכנו, הגשר לשלום המיוחל!!!

אורי זכי – דריו רוצה להודיע על אירוע חשוב, 40 שנה לחונטה הצבאית בארגנטינה.

שני כהן – אני פעילה בצעירי מרצ בירושלים. כולם מסכימים שלשמאל יש בעיה. יושבים כאן באולם כאלה שחושבים שהכל אבוד ואין מה לעשות. יש מי שטוען שמקור הבעיה הוא הימין והחברה הישראלית ויש מי שטוען שחלק גדול מהבעיה הוא בנו בשמאל. ההבנה שלנו יש חלק בבעיה היא הדרך לתקן אותה. המטרה – ליצור חברה טובה יותר והדרך לעשות את זה - להחליף את השלטון הימין. מי שחושב שכל הבעיות הן בימין ובחברה הישראלית לא חושב שאנחנו מסוגלים לעשות שום דבר אחר ולכן לא חושב שאנחנו מסוגלים להחליף את השלטון. לדעתי זה מאוד מסוכן כי קודם כל כי אנחנו יכולים להחליף את השלטון. דבר שני, זה שהדרך היחידה להחליף את השלטון זה לתת תקווה ולשכנע את הבוחרים שלנו שזה אפשרי. זו לא מטרה קלה להחליף את השלטון. יש פה התעסקות בשינויים כמו אם פריימריס פתוחים או לא, כן להתאחד עם מפלגת העבודה או לא – אלה לא שינויים משמשים מציאות. צריך לעשות שני שינויים בסיסיים: א. לשכנע אנשים. ב. להיות נוכחים בכל אספקט של החיים של אזרחי ישראל. לכן בעלי התפקידים במפלגה צריכים להראות לנו מה לעשות אחרת כי אי אפשר לעשות עוד מאותו דבר. צריך לצאת מהקופסה. צריך להסביר לאזרחי ישראל כמה הימין הוכיח שאין לו פתרון ביטחוני או פתרון כלכלי. צריך להסביר איך אנחנו נעשה את זה אחרת. צריך להעביר מסרים כדי לשכנע אנשים.

דובי אביגור – 36 פעמים מוזכר בתורה "ואהבת את הגר" - יותר מכל מצווה אחרת שהיא, לא שבת, לא אלוהים, לא כלום – 36 פעמים. אין מצווה מצוטטת יותר מזה בחמשת חומשי התורה. כלומר, זה יהודי לגמרי והיהדות אמרה "כי גרים היינו בארץ מצרים". עוד מעט יש חג שעשה קריירה על הסוגיה הזו של גרים הייתם בארץ מצרים וחסר לכם שכולכם לא תדברו בחג הפסח הבא על אהבת הגרים שאנחנו מצווים בה כי זה בדמנו ולכן אנחנו כאן.

הסקר האחרון 50-50, נושא הסקר הם הערבים והנשאים של המחלה, הגירוש והטרנספר - הם היהודים. עלינו להגיע לכל אחד ואחד – 900 חברי ועידה, להגיע לכל בית ולהגיד שאנחנו לא ניתן לזה לקרות. אסור להפקיר את ערביי ישראל. הפחדים עולים והחששות כבדים ואנחנו צריכים להיות חומת מגן אנושית כדי שזה לא יקרה.

יש לנו בגליל פורום נגד גזענות, יש פורום של סחנין ומשגב, רק לאחרונה ארחנו משלחת של הרשות הפלסטינית, אנחנו אלה שצריכים לשמור על ערביי ישראל. לבד הם לא יכולים. חברי הוועידה לא יכולים להיות מיואשים. צריך לעשות כי האדמה בוערת תחת רגלינו. אני מצפה מחברי הוועידה לעשות פגישה בכל מקום. אני רוצה לסיים בדברי מרטין מילר, הכומר הפרוטסטנטי, שנפטר ב-1984 חיבר את השיר על אלה שלא הרימו קולם....

אורן טוקטלי (יו"ר פורום סניפים) – אני מצטרף למברכים. יש פה אמירה חשובה של סולידריות ותמיכה. אני מקווה שיהיה המשך לאמירה הזאת ותעבור הלאה לחוגים רחבים יותר, משני צידי הקו הירוק, שישמעו שמרצ מקיימת את ועידתה פה. מעבר לזה אנחנו צריכים לפעול במגרש הפוליטי ולומר דברים קונקרטיים. הנסיבות זימנו לנו הצעה לקריאה שיכולה להיות חשובה, כפי שהזכיר זאת מוסי. ההחלטה של הליגה הערבית מהימים האחרונים מזמנת לנו הזדמנות לקריאה של כולנו: "ועידת מרצ קוראת לממשלת ישראל להודיע על היענותה ליוזמת הליגה הערבית והיוזמה הצרפתית החדשה לפתוח בשיחות בלי תנאים מוקדמים ליישוב הסכסוך ולהשכנת שלום". נדמה לי שהנסיבות היום הן הכי מתאימות בעולם, העיתוי מעולה, הנוכחות שלנו כאן מתאימה ובניגוד למה שטוענים - יש עם מי לדבר. יש פרטנר.

אני שומע את הדברים שנאמרו כאן ע"י בר גיטין, שסיפרה על יוזמות של פעילות כנגד המזימה שנקראת "ספר האזרחות". זה לא רק ספר. זה בעצם ניסיון לשנות את מערכת היחסים בין חלקי החברה במדינת ישראל. זה לא רק הדרה של החברה הערבית אלא זה ניסיון לכתוב מחדש את כל המרקם הרגיש, החכם והעדין המופיע במגילת העצמאות שלנו תוך ניסיון לעשות זאת בדרכי מרמה בלי לקיים דיון ציבורי, שמוביל אותו מיעוט שהיום מחזיק את תיק החינוך ולא ייתכן שהוא יכתוב לנו את סדר היום.

לכן פורום הסניפים מנסה להרחיב את הדיון בנושא ולפקוח עיניים. נושא ספר האזרחות הוא לא רק תרגיל במנהל לא תקין, אלא משהו שיש לו משמעות חברתית עמוקה הרבה יותר וצריך לעשות הכל כדי להפיל אותו.

פורום ראשי הסניפים ייפגש ב-23/3 גם כדי להבין מה המשימה וגם כדי לדעת איך להתמודד עם זה. מוזמנים גם חברים נוספים שהנושא קרוב ללבם והם רוצים לפעול. אנחנו צריכים לעשות מאמצים גדולים כדי להרבות את הקומוניקציה שלנו עם חלקים בציבור הישראלי.

ניב שריד – לדעתי, בנושא של חיים משותפים בחברה שוויונית – כל אחד מאתנו יכול לעשות משהו. אנחנו עמותת יד ביד מקימים גנים דו לשוניים. אתם חברי הוועידה יכולים לעזור בזה, גם ביומיום ברמה האזרחית אצלכם ביישוב, שיהיה מקום לימודים שוויוני שהמדינה תכיר בו. חינוך ציבורי שוויוני יהודי-ערבי אמור להיות הנורמה לולא ההפרדה האוטומטית בין יהודים וערבים שהיא טבעית וצריכה להשתנות. כל אחד יכול לעשות מהלך ברמה הפרטית וברמה הארצית. אני גם חבר בפורום משפחות שכולות. כל יום שיש ב-1 לחודש יש צעדה חשובה בבית ג'אלה. אלה פעולות משותפות שמביאות לשיתוף יהודים-ערבים. אני קורא לכולם לאקטביזם שכל אחד מאתנו שיוכל להביא לחיים משותפים – החל מחינוך משותף.

אורי אלדר (יו"ר פורום חברתי-כלכלי) – ב-17/5 יום אחרון להרשמה לפורומים לבחור ולהיבחר. אנא חברי הערבים – הירשמו. בפורומים נעשים הדברים ונשמעים הדברים לעומק. אנשים מעלים שם סוגיות בלב העשייה הישראלית. חשוב לנו גם שלא יפטרנו אנשים ממקומות עבודה, שעובדים מהגדה לא יזרקו מאחורי הגדר בסודהסטרם ועוד.

דוד קשני – ערב טוב חברות וחברים. אני מסתכל על הרשימה המשותפת – היא לא יורדת בסקרים – 13 זה "בטון". אני מסתכל על מרצ – עלתה ל-6. ולכן על מנת להפיל את נתניהו צריך לחזק את הרשימה המשותפת וצריך לחזק את מרצ ואז נהיה על הסוס.

אבי עופר – תהיה לנו ועידה חוקתית ביולי ועד אז לא ניפגש. אבל איפה כן ניפגש? ניפגש בקבוצת הוועידה בפייסבוק. יש מעל 400 משתתפים. תירשמו, תביאו את החברים ותתחילו להשתתף. דנים שם בטיוטות לחוקה ובתקנונים. זה המקום לדיונים בכל מיני דברים.

אורי שמילוביץ – הכינוס בנצרת מוכיח שמרצ היא מפלגה שמחויבת לזכויות אדם של כולם. כאן חשוב לי לפנות לחברה הערבית, ולחבר עיסאווי פריגי, תהיו שותפים למאבק של קהילת להט"ב למען זכויות אדם בישראל. לא מקובלת עלי התפיסה שהחברה הערבית היא חברה שמרנית ולכן יש פטור לערבים במפלגה מלדבר על זכויות הלהט"בים. יש לי דוגמה טובה מחיפה – ד"ר אליאס מטאנאס שעזר לי בקיום את מצעד הגאווה בחיפה ב-2008 וגם אליאס שחאדה. יש לי מסר לעיסאווי פריגי, ואני מקווה שיעבור אליו, יש תחושה מאוד קשה, למרות שהוא מגיע להצבעות,

שיש לו פטור מלדבר על להט"ב. אני מדבר על תחושה מאוד קשה. לא מספיק שרק 4 חברי הכנסת האחרים משתתפים במצעד הגאווה. חשוב לי שעיסוואי פריגי יגיע למצעד הגאווה.

אורי זכי – עיסאווי פריגי' היה במצעדי הגאווה.

אורי שמילוביץ – אשמח לשמוע באיזה מצעד הוא השתתף. הענין הזה כל הזמן עולה וקשה לי להגן על עיסאווי פריגי' ויש תחושה של התעלמות. לפני שבועיים נפגשתי עם הומו ערבי בחיפה בעיר התחתית שאמר שכופים עליו להתחתן והוא אמר שאם הוא יצא מהארון – יהרגו אותו. והכתובת שלו צריכה להיות עיסאווי.

זהבה גלאון – נדרשתי לעלות כאן לדבר בגלל הדברים האחרונים של אורי. אורי שמילוביץ הוא אחד הפעילים היותר אמיצים בקהילה הלהט"בית. אבל מה עשית פה הוא מעשה שלא יעשה לגבי עיסוואי פריגי'. אני לא יכולה להיאבק בתחושה אני יכולה להיאבק רק בעובדות. כל סיעת מרצ – כולל עיסאווי פריגי' - מחויבת כולה, יהודים וערבים למאבקי זכויות אדם של כולם.

משה צ'רטוף – כל הכבוד על ההחלטה לקיים את הוועידה כאן. אני רוצה שעיסוואי פריגי' יגיע למצעדי הגאווה. כל מי שבא מהגליל אומר אותו דבר: ניצה, אמירס, יניב, דובי. אולי המסר יבוא מהגליל. תצאו מהערים ותגיעו לפריפריה, כל שבוע יש פעילויות בפריפריה: עומדים בוואדי עארה, נשים עושות שלום בתל-חי, עומדים בכרמיאל, כל שבוע עומדים בצומת שמרת. הפעילויות האלה הן הברומטר של מה שקורה במדינה: מיד אחרי הסרט של ריקוד הדמים, פתאום הייתה לנו המון תמיכה – פי שניים בלי קריאת גנאי אחת. בדרך כלל 90% הן תגובות חיוביות ו-10% תגובות נגד. מ-10% האלה אין אף ערבי. הדעות הקדומות אצל יהודים זה מה שהורס אותנו. חייבים לפעול נגד הגזענות בפריפריה. כולכם תצאו לפריפריה ותביאו את כל מצביעי מרצ וגם אחרים כדי שיבינו שגזענות זה גזענות זה גזענות. אנחנו מתקרבים ליום השואה. את זה חייבים להפסיק. אני מזמין את כולכם לפעילויות. נוער מרצ – תודה לכם.

אורי זכי – לפני שהולכים, דריו הלך, אבל אני רוצה להזמין את כל חברי הוועידה לאירוע "לעולם לא עוד" שמציין 40 שנה לסיום המשטר הצבאי בארגנטינה. מתקיים ביום שלישי 15/3 ומאוד מומלץ להגיע. במיוחד בימים אלה כדאי לדעת מה קרה שם. אני מודה לכל מי שהגיע לכאן היום, מקרוב ומרחוק ולמי שארחו אותנו כאן. תודה רבה.